

«Αρχαιολογικοί χώροι και περιβαλλοντική εκπαίδευση- η μελέτη περίπτωσης της αρχαίας Μεσσήνης»

Μαρία Μπαλάσκα & Ιωάννα Ραβάνη,
μέλη της Π.Ο. του ΚΠΕ Καλαμάτας

- Οι περιβαλλοντικές συνθήκες, επηρεάζουν τον τρόπο ζωής και σκέψης, πεποιθήσεις και αισθητικές αξίες.
- Το παρελθόν δεν πεθαίνει, συνεχίζει την επίδρασή του μέσω των γενεών.
- Όσο «σκάβουμε» όλο και πιο πολλά θα ανακαλύπτουμε.
- Έμπνευση από το παρελθόν.
- Οι αρχαιολογικοί χώροι και τα μνημεία προστατεύονται και συντηρούνται αποτελεσματικότερα όταν αποτελούν μέρος της ζωής των πολιτών και της δια βίου εκπαίδευσης.

**Αρχαιολογικοί χώροι και
περιβαλλοντική εκπαίδευση.**

*Η **αιειφόρος ανάπτυξη** ή **βιώσιμη ανάπτυξη** αναφέρεται στην οικονομική ανάπτυξη που σχεδιάζεται και υλοποιείται λαμβάνοντας υπόψη την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιωσιμότητα.*

Αναλυτικότερα, επιτυγχάνεται με:

- τη μέγιστη δυνατή απολαβή αγαθών από το περιβάλλον, χωρίς όμως να διακόπτεται η φυσική παραγωγή αυτών των προϊόντων σε ικανοποιητική ποσότητα και στο μέλλον.
- ανάπτυξη των παραγωγικών δομών της οικονομίας παράλληλα με τη δημιουργία υποδομών για μία ευαίσθητη στάση απέναντι στο φυσικό περιβάλλον και στα οικολογικά προβλήματα.
- εκμετάλλευση των φυσικών πόρων, με ρυθμό μικρότερο από αυτόν με τον οποίον ανανεώνονται, διαφορετικά λαμβάνει χώρα περιβαλλοντική υποβάθμιση.

Θεωρητικά, το μακροπρόθεσμο αποτέλεσμα της περιβαλλοντικής υποβάθμισης είναι η ανικανότητα του γήινου οικοσυστήματος να υποστηρίξει την ανθρώπινη ζωή (πόλεις φαντάσματα).

Αειφόρος ή βιώσιμη ανάπτυξη

Υπερβόσκηση

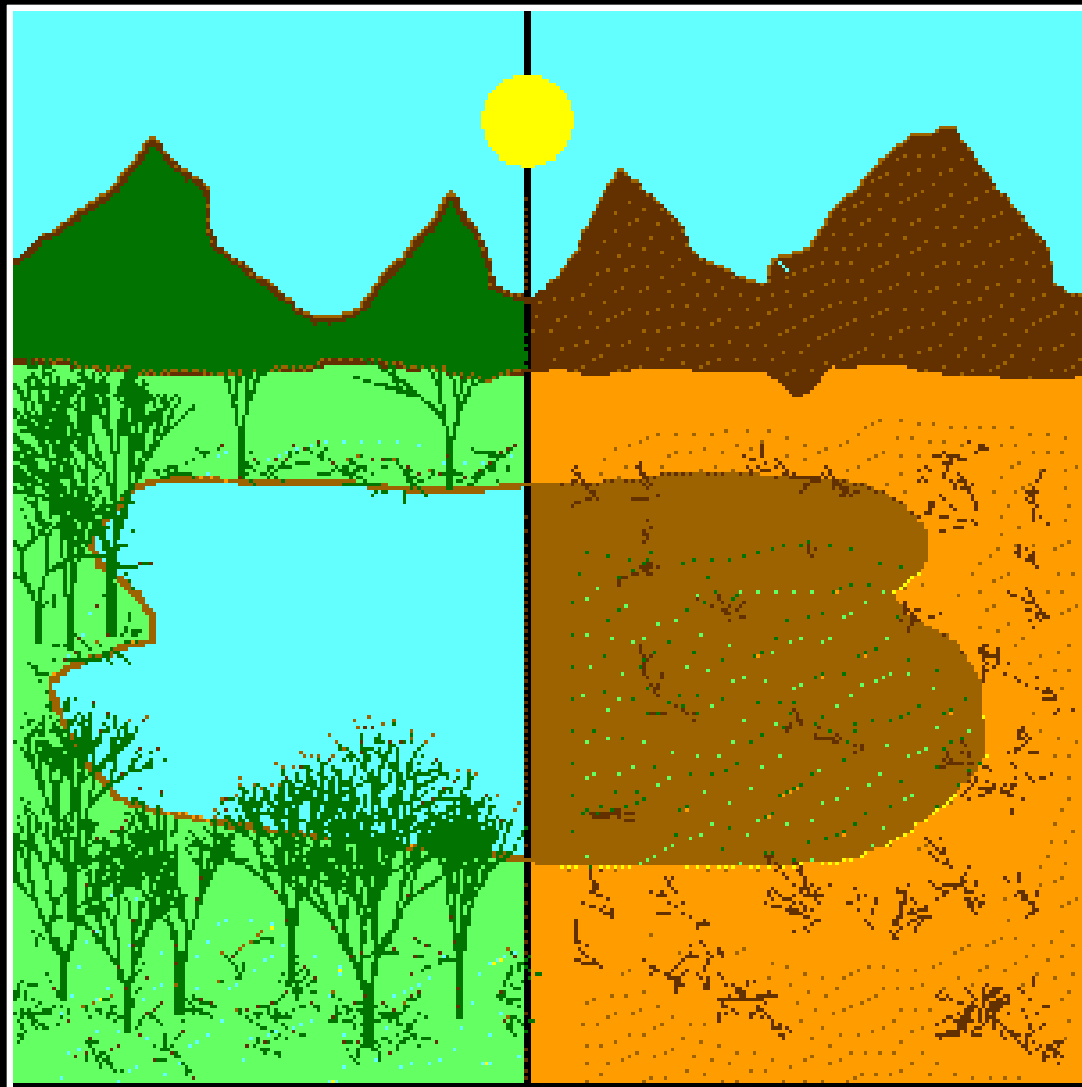
Εξόρυξη- λατομεία

Υλοτομεία

Αλόγιστη εκμετάλλευση υδάτινων πόρων

Αρχαία χρόνια:

- Ο χώρος κατοικείται από τα αρχαία χρόνια από Δωριείς (1100 π.Χ.)
- Η πόλη εγκαταλείπεται μετά το τέλος των Μεσσηνιακών πολέμων (464- 460 π.Χ.)
- Το 369π.Χ., η πόλη ξαναχτίζεται με *ιπποδάμειο* σύστημα.

Ρωμαϊκά- βυζαντινά χρόνια:

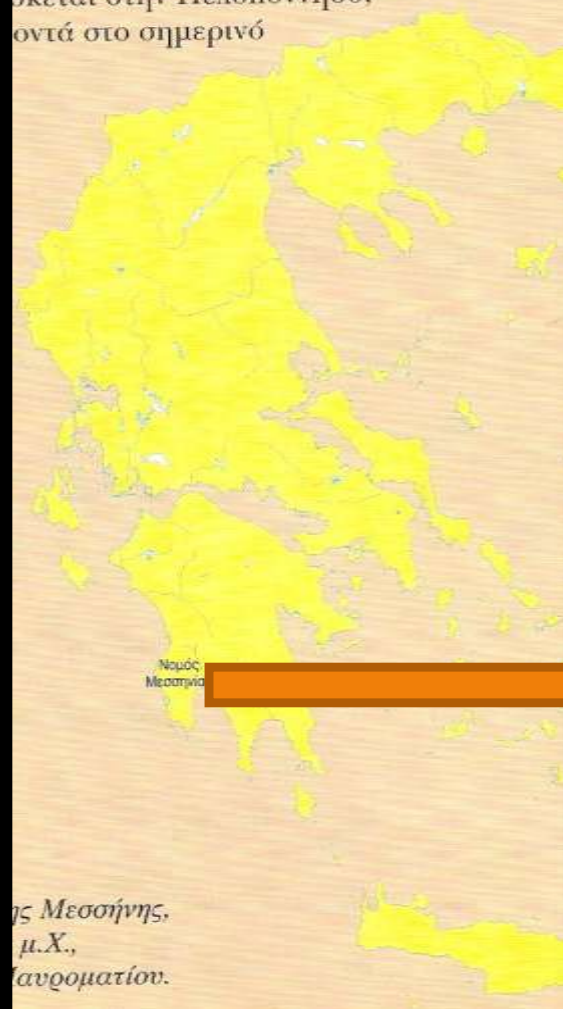
- το 155 μ.Χ. η πόλη βρίσκεται ακόμη σε ακμή
- Το 395μ.Χ., αρχίζει η παρακμή της πόλης. Αιτία, ένας σεισμός σε συνδυασμό με εισβολή γοτθικών φύλων.

Νεότερα χρόνια:

- 1828 η Γαλλική Επιστημονική Αποστολή του Μορέος επισκέπτεται και μελετά τον οικισμό Μαυρομάτι, που βρίσκεται στη θέση της αρχαίας Μεσσήνης.
- 1895, η Αρχαιολογική Εταιρεία αρχίζει ανασκαφές με τον Θεμ. Σοφούλη
- 1909, 1925, Οι ανασκαφές συνεχίζονται από τον καθηγητή Γ. Οικονόμο
- 1957- 1974 Πρώτη μεγάλη ανασκαφική περίοδος με τον καθηγητή Αν. Ορλάνδο
- 1986- σήμερα, ' Δεύτερη μεγάλη ανασκαφική περίοδος, με τον καθηγητή Π. Θέμελη

Τα σημαντικότερα ιστορικά γεγονότα της «ζωής» της αρχαίας Μεσσήνης.

σκεται στην Πελοπόννησο,
οντά στο σημερινό

ης Μεσσήνης,
μ.Χ.,
ανροματίων.

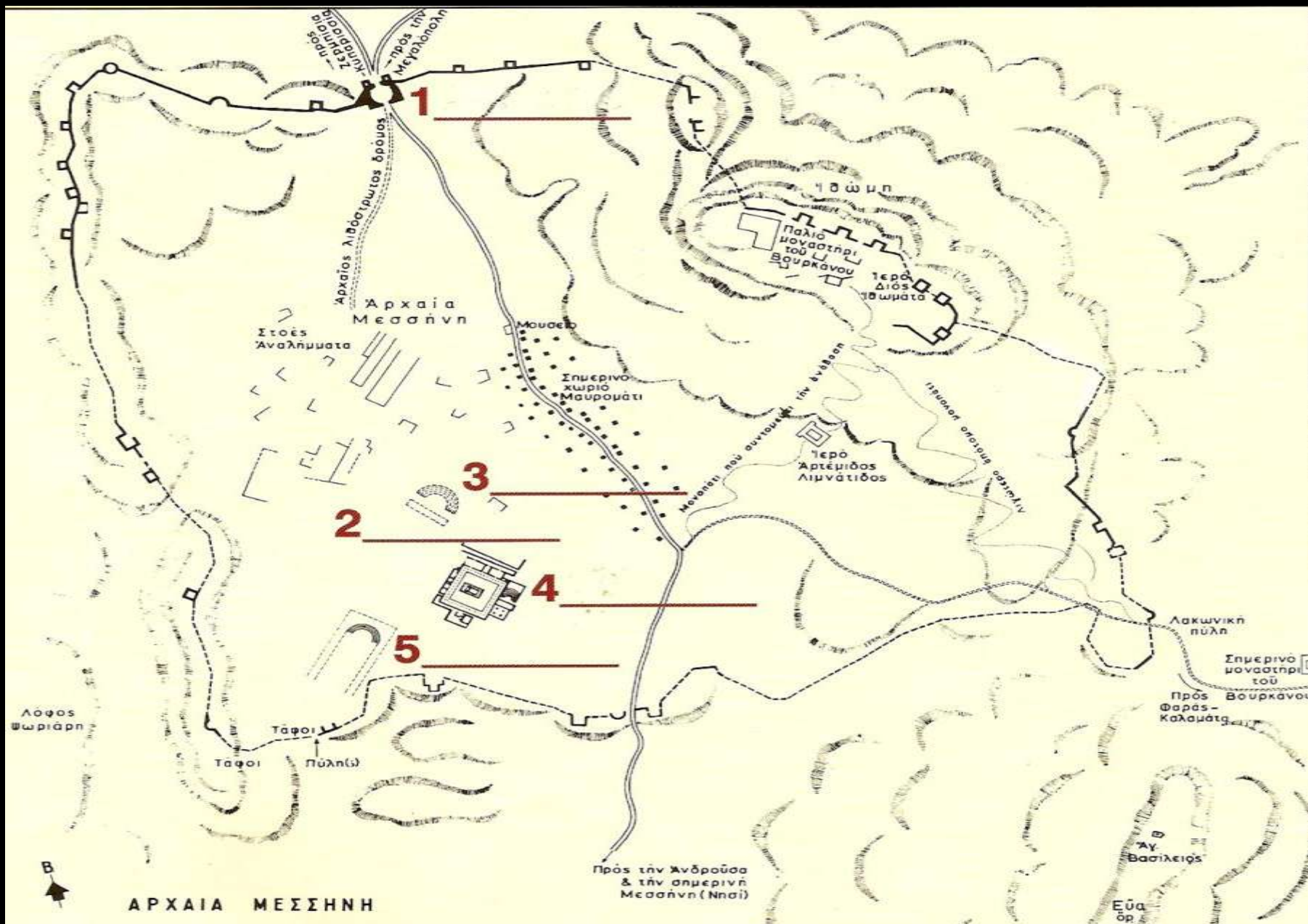

Στοιχεία αειφορικής
διαχείρισης και ανάπτυξης της
πόλης της αρχαίας Μεσσήνης.

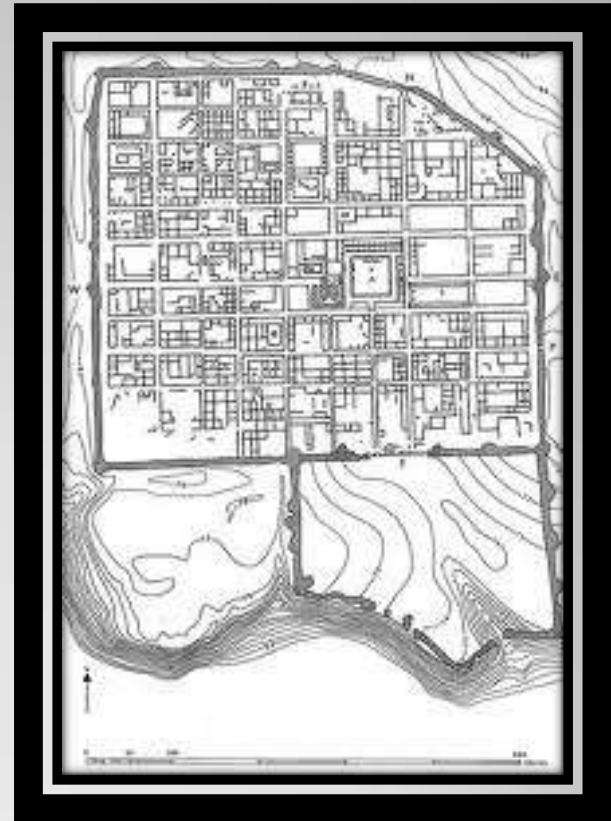
Ο χώρος που επιλέχτηκε να χτιστεί η πόλη:

1. Προστατεύεται βορειοανατολικά, από το φυσικό τείχος, το όρος Ιθώμη.
2. Προσανατολισμός έτσι ώστε οι κατοικίες να έχουν ήλιο το χειμώνα και δροσιά το καλοκαίρι.
3. Εύφορη γη και με μεγάλη βιοποικιλότητα οικοσύστημα (αμπέλια, ελαιώνες, βελανιδιές, κουκουναριές, σύκα)
4. Βραχώδη όρη Ιθώμης σώζονται ίχνη εξόρυξης

Χτισμένη σύμφωνα με το ιπποδάμειο σύστημα

- Σχέδιο πόλης με τάξη και κανονικότητα.
- βασιζόταν στη χάραξη παράλληλων δρόμων, που τέμνονται κάθετα, ώστε να δημιουργούνται οικοδομικά τετράγωνα και κανονικές πλατείες
- Οικοδομικά τετράγωνα χαραγμένα με ακρίβεια και χωρισμένα σε οικόπεδα ίσου εμβαδού.
- Οι δρόμοι ευθύγραμμοι και ευρείς και πλατείες ευρύχωρες.
- Οι θέσεις των διοικητικών κτιρίων, των ναών και των κατοικιών καθορισμένες με ακρίβεια.

Για την υγιεινή λειτουργία της πόλης:

- Υδροδότηση:
- άφθονο νερό
- κλίσεις στους δρόμους για την απομάκρυνση των νερών της βροχής.
- Υπόγειες κρύπτες γέμιζαν με νερό, είτε από τα όμβρια ύδατα και τον υδροφόρο ορίζοντα, είτε μέσω αγωγού που μετέφερε το νερό σε υψηλότερο επίπεδο.
- Ανανέωση του αέρα- τάξη και κανονικότητα των κτισμάτων

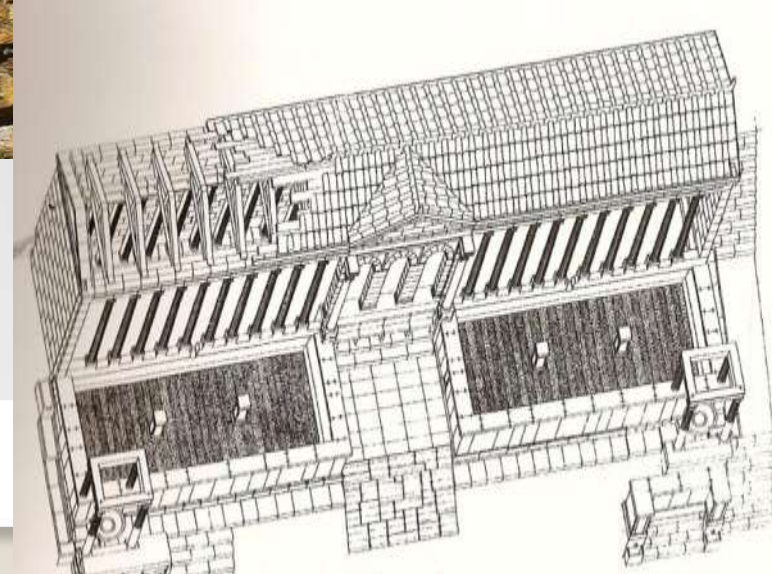

Η πηγή Κλεψύδρα στο χωριό Μαυρομάτι

Η πηγή Κλεψύδρα στο χωριό Μαυρομάτι

Η κρήνη Αρσινόη

Το Ασκληπιείο

Το Εκκλησιαστήριο

Το θέατρο της Μεσσήνης

← Το Γυμνάσιο

← Το Στάδιο

- Ευρήματα κτισμάτων από διάφορες εποχές ρωμαϊκών και ελληνιστικών χρόνων, ύστερο Μεσαίωνα και την Φραγκοκρατία.
- Κάθε εποχή χρησιμοποιούνταν ως οικοδομικά υλικά τμήματα από παλιότερα κτίσματα π.Χ. τμήματα του θεάτρου, κατά τη ρωμαϊκή αυτοκρατορία.

**Ανάγλυφο Αρτέμιδος και πέλματα μαρμάρου
ανδρικού αγάλματος εντοιχισμένα στη νέα
Μονή Βουλκάνου.**

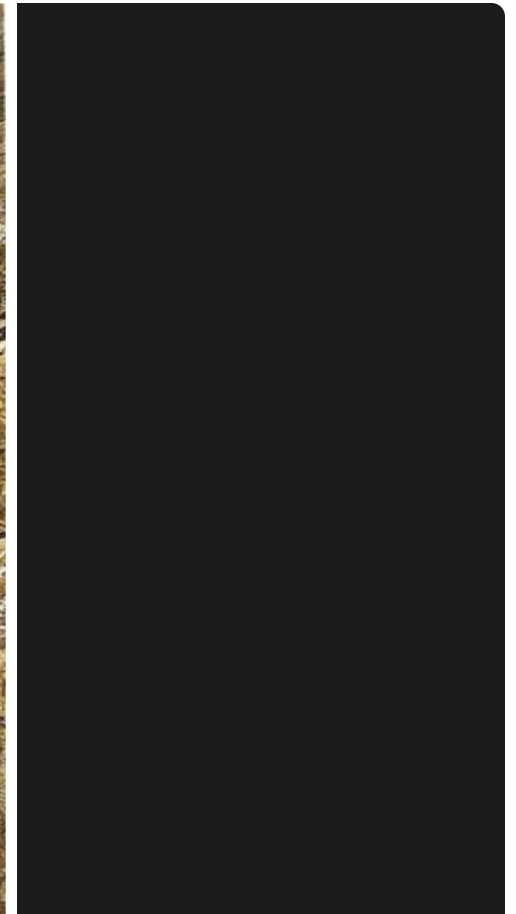
Στην μεγάλη της ακμή γνώρισε μεγάλη δόξα και οικονομική ανάπτυξη (3^ο π.Χ. μέχρι 2^ο μ.Χ. αιώνα):

- Το θέατρο εντάσσεται στην κατηγορία των μεγάλων θεάτρων - Χώρος προβολής και επίδειξης της πόλης & πολιτικών συγκεντρώσεων.
- Έντονη εμπορική δραστηριότητα (νομίσματα, αγγεία, από διάφορες πόλεις, αγρονόμος)
- Υπόγειο οικοδόμημα, ερμητικά κλειστό, απόλυτα ασφαλές, μέσα στο οποίο φυλασσόταν το περίσσευμα από τους θησαυρούς της πόλης (2^ο π.Χ.)

Αρχαία Μεσσήνη- μια αρκετά πλούσια πόλη.

Νόμισμα με
την κεφαλή
της
Μεσσήνης

Τα τείχη της Μεσσήνης

Η αρκαδική πύλη

Η αρκαδική πύλη